

แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์  
ชุด พากเพียรเรียนกาพย์  
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เล่มที่ ๒



เสนาะหู กาพย์ยานี

นางสาวนงเยาว์ ศรีอินทร์  
โรงเรียนบ้านเหมืองแร่ อำเภอฝาง  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
กระทรวงศึกษาธิการ

## คำนำ

แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุดพากเพียรเรียนกาพย์ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในการนี้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องกาพย์ ลักษณะบังคับของกาพย์แต่ละชนิด การใช้คำเพื่อนำไปสู่การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ชนิดต่าง ๆ แบบฝึกทักษะชุดนี้เป็นแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท ๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านเหมืองแร่ อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน ๔ เล่ม ได้แก่

เล่มที่ ๑ กาพย์เป็นอย่างไรใครรู้ จำนวน ๕ แบบฝึก

เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี จำนวน ๕ แบบฝึก

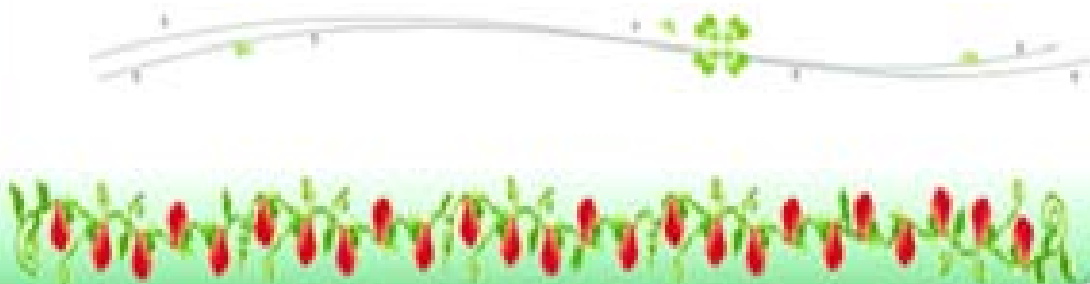
เล่มที่ ๓ ฟังเพลินดี กาพย์ฉบัง จำนวน ๕ แบบฝึก

เล่มที่ ๔ ไพเราะจัง กาพย์สุรางคนางค์ จำนวน ๕ แบบฝึก

แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี เล่มนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน เนื้อหาความรู้ เกี่ยวกับลักษณะบังคับ แผนผังและตัวอย่างการแต่งกาพย์ยานี ๑๑

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์เล่มนี้ จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านเหมืองแร่ได้ อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และผู้ที่สนใจต่อไป

นางเยาว์ ศรีอินทร์



## สารบัญ

### เรื่อง

### หน้า

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์	๑
จุดประสงค์การเรียนรู้	๓
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง เสนาะหู กาพย์ยานี ใบความรู้ เรื่อง กาพย์ยานี ๑๑	๔
แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี	๕
- แบบฝึกที่ ๑ ฉันทลักษณ์รู้แน่ชัด	๑๓
- แบบฝึกที่ ๒ โยงสัมผัสให้แน่นยำ	๑๖
- แบบฝึกที่ ๓ เลือกเติมคำที่สัมผัส	๒๐
- แบบฝึกที่ ๔ นำมาจัดเรียงวรรคใหม่	๒๒
- แบบฝึกที่ ๕ กำหนดให้เลือกไปเติม	๒๖
- แบบฝึกที่ ๖ หาคำเสริมให้เหมาะสม	๒๙
- แบบฝึกที่ ๗ แต่งต่อตามวรรคที่ให้	๓๑
- แบบฝึกที่ ๘ แต่งเติมไปเป็นหลายวรรค	๓๓
- แบบฝึกที่ ๙ แจ้งประจักษ์ในผลงาน	๓๕
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง เสนาะหู กาพย์ยานี	๓๙
เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง เสนาะหู กาพย์ยานี	๔๕
เฉลยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี แบบฝึกที่ ๑-๕	๔๖
เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง เสนาะหู กาพย์ยานี บรรณานุกรม	๖๕
	๗๐





### คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ

### การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์

แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี หลักการใช้ภาษา หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท ๒๑๐๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และฝึกแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ตามลำดับความยากง่าย ภายในชุดแบบฝึก ประกอบด้วย

๑. ชื่อเรื่อง แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี
๒. คำนำ
๓. สารบัญ
๔. คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์
๕. ตัวชี้วัด / สาระการเรียนรู้
๖. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง เสนาะหู กาพย์ยานี
๗. ใบความรู้เรื่อง กาพย์ยานี ๑๑
๘. แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ แบบฝึกที่ ๑-๕
๙. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง เสนาะหู กาพย์ยานี
๑๐. เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
๑๑. เฉลยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒
๑๒. เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
๑๓. บรรณานุกรม



ก่อนลงมือทำกิจกรรม ให้เพื่อนๆ อ่านขั้นตอน  
การฝึกทำกิจกรรมด้านล่างนี้ให้เข้าใจก่อนนะคะ ดังนี้ค่ะ



### ขั้นตอนการฝึกกิจกรรม

๑. อ่านคำชี้แจงการทำกิจกรรมแบบฝึกให้เข้าใจ
๒. ศึกษาตัวชี้วัด
๓. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
๔. ศึกษาใบความรู้ เรื่อง กาพย์ยานี ๑๑
๕. ปฏิบัติกิจกรรมแบบฝึกทักษะที่ ๑-๕ ตามลำดับขั้นตอนครบทุกแบบฝึก
๖. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
๗. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้ส่งครูผู้สอนตรวจ

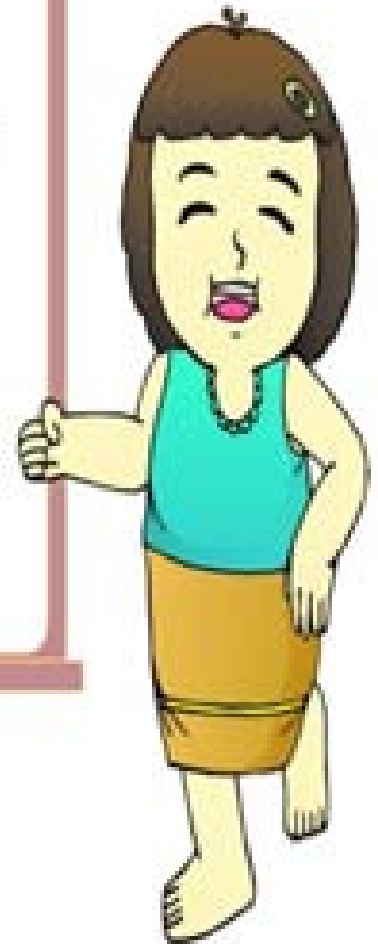


### จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ได้
๒. เขียนแผนผังบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ได้
๓. อธิบายฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑ ได้
๔. แต่งกาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และใช้ภาษาได้ไพเราะสละสลวย

### สาระการเรียนรู้

๑. ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑
๒. แผนผังกาพย์ยานี ๑๑
๓. การแต่งกาพย์ยานี ๑๑





แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน  
ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี  
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑  
เวลา ๒๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท ( × ) ลงในกระดาษคำตอบ

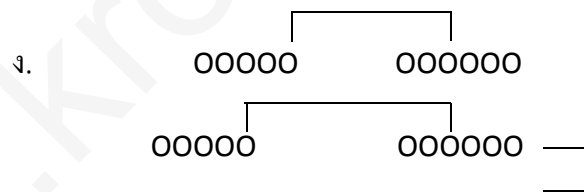
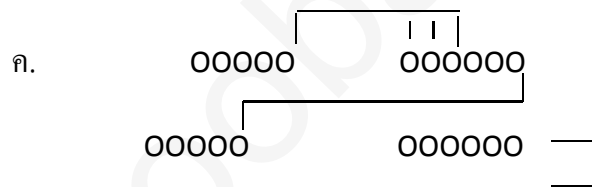
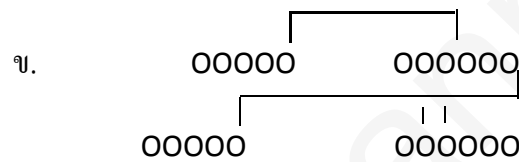
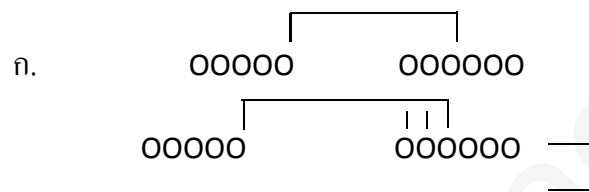
๑. ข้อใดกล่าวถึงกาพย์ยานีได้ถูกต้อง
  - ก. ๑ วรรค มี ๑๑ คำ
  - ข. ๑ บาท มี ๑๑ คำ
  - ค. ๑ บท มี ๑๑ คำ
  - ง. ๑ คณะ มี ๑๑
๒. คำข้อใดมีจำนวนพยางค์เท่ากับวรรคที่ ๑ และ ๓ ของกาพย์ยานี ๑๑
  - ก. ทุกวันหมั่นทำดี
  - ข. ทุกวันหมั่นทำความดี
  - ค. ทุกวันต้องหมั่นทำความดี
  - ง. ทุกวันต้องตั้งมั่นทำความดี
๓. ข้อใดเป็นลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑
 

ก. มีวรรคละ ๔ คำ	ช่วยกันจำไว้ให้ดี
แต่งได้เจ็ดวรรคมี	ในบทหนึ่งฟังใส่ใจ
ข. ลองสังเกตดูให้ดี	กาพย์ประเภทนี้
นับคำได้สิบหกคำ	
ค. วรรคหน้ามี ๕ คำ	วรรคหลังจำหกคำมี
แต่งให้ไพเราะดี	จำต้องมีสัมผัสใน
ง. วรรคหนึ่งแปดคำจงจำไว้	แต่งต่อไปสัมผัสคำสามวรรคสอง
คำสุดท้ายสัมผัสกับวรรครอง	คำสามวรรคสี่คล้องสัมผัสกัน





๔. ข้อใดอธิบายสัมผัสระหว่างบทได้ถูกต้อง
- ก. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทต่อไป
- ข. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป
- ค. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ในบทต่อไป
- ง. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายในบทต่อไป
๕. ข้อใดคือแผนผังของกาพย์ยานี ๑๑



๖. ข้อใดเมื่อนำมาเรียงต่อกันเป็นวรรคๆ ให้ถูกต้องแล้ว จะได้เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑
- ก. ตะวันจะลับฟ้าท้องฟ้าเริ่มเปลี่ยนสีความมืดเข้ามาแทนที่รออีกทีในวันรุ่งเช้า
- ข. ตะวันจะลับฟ้าหม่นกภาพากันบินว่อนผู้คนพากันเข้านอนพักผ่อนยามราตรี
- ค. ตะวันจะลับฟ้าดวงดาราระยิบระยับประดับบนนภาสวยแจ่มจ้าแข่งแสงจันทร์
- ง. ตะวันจะลับฟ้าดวงจันทร์เริ่มฉายแสงความร้อนค่อยอ่อนแรงความเย็นแยงมาแทนที่







๓. ข้อใดควรเป็นวรรคหลังของกาพย์ยานี
- อากาศสดชื่น
  - ป่าไม้มีคุณค่า
  - ฟ้าคู่มั่นหมองยั้งนัย
  - สายน้ำไหลเย็นเห็นตัวปลา
๔. ข้อใดเติมในช่องว่างต่อไปนี้ได้ถูกต้อง
- |                   |                    |
|-------------------|--------------------|
| หนานี้ไปเที่ยวไหน | ขอเชิญไปคดอย่างนาง |
| .....             | บนหนทางที่สูงชัน   |
- สวยงามน่าภิรมย์
  - อยู่ในอำเภอฝาง
  - ไม้ผลมีมากมาย
  - อากาศสดชื่นดี
๕. ข้อใดเรียงลำดับวรรคของกาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง
- เข้าสู่กรุงมุ่งทำงาน
  - หนุ่มสาวชาวอีสาน
  - เบียดแซง ฦ แห่งหน
  - จรจากย่านบ้านถิ่นตน
- ๒ ๑ ๓ ๔
  - ๒ ๓ ๑ ๔
  - ๒ ๔ ๑ ๓
  - ๒ ๔ ๓ ๑
๑๐. ข้อใดใช้เป็นวรรคสุดท้ายแล้วสื่อความได้ดีที่สุด
- |                 |                          |
|-----------------|--------------------------|
| พ่อแม่ท่านลำบาก | และเหนื่อยยากเพื่อพวกเรา |
| ทำงานทุกค่ำเช้า | .....                    |
- ทั้งหนักเบาท่านกรำทน
  - ได้เงินมาไว้ใช้จ่าย
  - ด้วยจิตใจที่แน่วแน่
  - แสนเศร้าโศกระกำทรวง





๑๑. ตัวเลือกในข้อใดเติมในช่องว่างแล้ว ทำให้ผิดตำแหน่งคำรับสัมผัส  
ของกาพย์ยานี
- แม่จำแม่อยู่ไหน .....
- ก. ลูกคิดถึงแม่จับใจ  
ข. ในดวงใจลูกคิดถึง  
ค. อยากให้แม่กลับมาหา  
ง. ลูกอยากไปกราบเท้าแม่
๑๒. ข้อใดเหมาะสมที่สุด สำหรับการเติมในวรรคที่ ๑
- ..... ให้ศิษย์ทำแต่สิ่งดี  
สอนให้รู้หน้าที่ อีกทั้งมีวิชาการ
- ก. คุณครูผู้สั่งสอน  
ข. คุณครูผู้นำทาง  
ค. คุณครูผู้เลิศล้ำ  
ง. คุณครูผู้ใจดี
๑๓. เลือกคำในข้อใด เติมในช่องว่างจึงจะทำให้ไพเราะด้วยเสียงสัมผัสอักษร
- ดวงดาวพร่างพราวฟ้า (๑) .....ดวงดาฟ้าสดใส  
แลโลก(๒) .....ห้วงโย เจ้าคล้ายร้อน(๓).....หรือยัง
- ก. (๑) คือ (๒) แสน (๓) เย็น  
ข. (๑) ดั่ง (๒) แล้ว (๓) ลง  
ค. (๑) ราว (๒) ด้วย (๓) บ้าง  
ง. (๑) เปรียบ (๒) นึก (๓) แล้ว
๑๔. ข้อใดคือกาพย์ยานี
- ก. ฉันคนเดินช้าแต่ว่าไม่ถอยไม่มัวรอคอยโชควาสนา  
ข. ถึงฉันจะเดินเชื่องช้าฉันยังก้มหน้าก้มตาเดินไปไม่ถอย  
ค. แม้ฉันจะเดินช้าใช้เวลานานไม่น้อยแต่ฉันไม่ท้อถอยไม่มัวรอคอยวาสนา  
ง. ถึงแม้จะเดินเชื่องช้าแต่ว่าไม่เคยถอยหลังถึงแม้ความฝันจะพังฉันยังเดินต่อไป



๑๕. ข้อใดไม่มีสัมผัสบังคับ

- |    |   |  |
|----|---|--|
| ก. | รักแม่กว่าชีวิต<br>รักแม่กว่าใครๆ         | ไม่เคยคิดจะเปลี่ยนใจ<br>ทิ้งหัวใจมอบให้แม่     |
| ข. | โลกนี้บ่แน่นอน<br>ไอ้ฟ้าสีมาปรวน          | เดี๋ยวเย็นร้อนกลับแปรผวน<br>อนิจจังมีขังยี่น   |
| ค. | ลูกหญิงหิวตะกร้า<br>พ่อช่วยด้วยอีกแรง     | ลูกชายคว่ำเรือแว่นาง<br>มิให้เรือเกี่ยวกีดขวาง |
| ง. | สิบนิ้วสมบูรณ้เรียว<br>เหยียดกางได้ตั้งใจ | ช่อนพลังทุกนิ้วไป<br>เมื่อซิดกลับได้จับปล้น    |

หลังจากทำแบบทดสอบ  
ก่อนเรียนกันแล้ว เดี่ยวเราไปเรียน  
กันเลยนะครับ



## ใบความรู้ที่ ๑.๑

### เรื่อง กาพย์ยานี ๑๑



กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ที่มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น กาพย์ยานี กาพย์ยานีลำนํ้า  
กาพย์ ๑๑ มักนิยมแต่งกาพย์ยานี ๑๑ เป็นบทสวด บทเห่เรือ บทพากย์ สวดสรภัญญะ  
และโขน เป็นต้น

### ลักษณะบังคับหรือฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑

#### ๑. คณะและคำ

๑.๑ กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมี ๔ วรรค หรือ ๒ บาท

บาทแรก เรียกว่า บาทเอก และบาทที่ ๒ เรียกว่า บาทโท

๑.๒ วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ รวมกัน เรียกว่า ๑ บาท

#### ๒. สัมผัส

กำหนดสัมผัสในบท ๒ แห่ง และสัมผัสระหว่างบท ๑ แห่ง คือ

๒.๑ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒ (หรือคำที่ ๑, ๒ ก็ได้)

๒.๒ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

**สัมผัสไม่บังคับ (มีก็ได้ ไม่มีก็ได้)** แต่ถ้าต้องการให้กาพย์ยานี ๑๑ มีความไพเราะ

ให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ของวรรคที่ ๔ จะทำให้

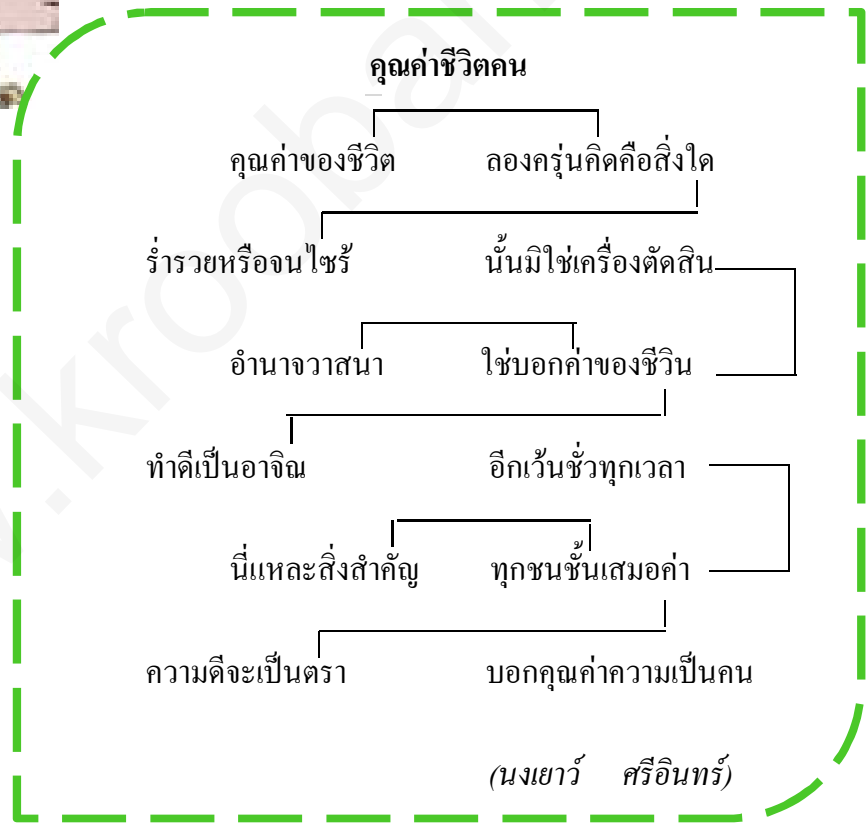
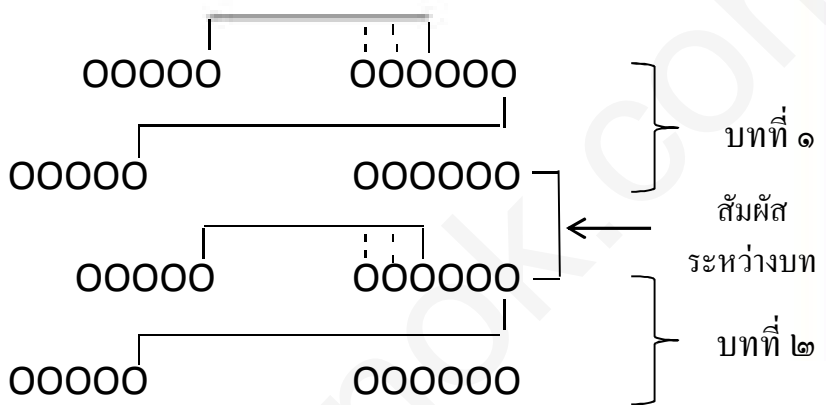
กาพย์ยานีมีความไพเราะยิ่งขึ้น

๒.๓ ถ้าจะแต่งบทต่อไป ให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ในบทแรก สัมผัสกับคำสุดท้าย  
ของวรรคที่ ๒ ในบทถัดไป เรียกว่า “สัมผัสระหว่างบท”

(ที่มา: วิเชียร เกษประทุม. ลักษณะคำประพันธ์ไทย)



**แผนผังกาพย์ยานี ๑๑**



## จากตัวอย่าง เรื่อง คุณค่าของชีวิต

สัมผัสระหว่างวรรค หรือสัมผัสนอกมีดังนี้

บทที่ ๑ วรรคที่ ๑ สัมผัสกับวรรคที่ ๒ คือคำว่า ชีวิต กับ คิด

วรรคที่ ๒ สัมผัสกับวรรคที่ ๓ คือคำว่า ใด กับ ไซ้

บทที่ ๒ วรรคที่ ๑ สัมผัสกับวรรคที่ ๒ คือคำว่า วาสนา กับ ค่า

วรรคที่ ๒ สัมผัสกับวรรคที่ ๓ คือคำว่า ชีวิต กับ อาจัญ

บทที่ ๓ วรรคที่ ๑ สัมผัสกับวรรคที่ ๒ คือคำว่า สำคัญ กับ ชั้น

วรรคที่ ๒ สัมผัสกับวรรคที่ ๓ คือคำว่า ตรา กับ ค่า

สัมผัสระหว่างบทมีดังนี้

บทที่ ๑ สัมผัสบทที่ ๒ คือคำว่า ตัดสินใจ กับ ชีวิต

บทที่ ๒ สัมผัสบทที่ ๓ คือคำว่า เวลา กับ ค่า

เพื่อนๆ พอจะเริ่มเข้าใจ  
แผนผังบังคับของกาพย์ยานี  
บ้างแล้วใช่ไหมล่ะครับ  
เดี๋ยวเราไปดูตัวอย่าง  
กันต่อเลยนะครับ



## ตัวอย่างการแต่งกาพย์ยานี ๑๑ จากภาพ



(ที่มา:นางเยาว์ ศรีอินทร์,๒๕๕๕)

## ลอยกระทง

กระทงใบน้อยน้อย	จะล่องลอยไปตามน้ำ
ทุกคนมาร่วมทำ	แล้วจึงนำไปบูชา
รูปเทียนและดอกไม้	นำไปไหว้แม่คงคา
ปฏิบัติสืบต่อมา	ประเพณีวันยี่เป็ง
	(นางเยาว์ ศรีอินทร์)



## แบบฝึกที่ ๒.๑

### ฉันทลักษณ์รู้แน่ชัด

เวลา ๑๕ นาที คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนเติมคำตอบเกี่ยวกับลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง ดังนี้

๑. เติมคำลงใน  ให้ถูกต้อง เกี่ยวกับลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ (ข้อละ ๑ คะแนน)

๑.๑ ๑ บาท มี  บาท

๑.๒ ๑ บาท มี  วรรค

๑.๓ ๑ บาท มี  วรรค

๑.๔ ๒ บาท มี  คำ

๑.๕ ๑ บาท มี  คำ

๑.๖ วรรคหน้ามี  คำ

๑.๗ วรรคหลังมี  คำ

๑.๘ บาทแรก เรียกว่า

๑.๙ บาทหลัง เรียกว่า

๑.๑๐ ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ได้แก่  และ







๒. ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างเกี่ยวกับลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ดังนี้  
(ข้อละ ๑ คะแนน)

๒.๑ สัมผัสบังคับใช้ได้เฉพาะสัมผัส.....

๒.๒ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปยังคำที่.....หรือ.....หรือ.....ของวรรคที่ ๒

๒.๓ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่.....

๒.๔ ถ้าแต่งมากกว่า ๑ บท ต้องมีสัมผัสระหว่างบท โดยให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทต้น  
ส่งสัมผัสไปยังคำที่.....ของวรรคที่.....ของบทต่อไป

๒.๕ ถ้าต้องการให้กาพย์ยานี ๑๑ มีความไพเราะยิ่งขึ้น ให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓  
สัมผัสกับคำที่.....หรือ.....หรือ.....ของวรรคที่ ๔ ในแต่ละบท

๓. ให้นักเรียนเขียนแผนผังกาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๒ บท ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....



คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน ได้.....คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อ ๑ - ๒ ตอบถูกข้อละ ๑ คะแนน

ข้อ ๓ - เขียนแผนผังถูกและโยงสัมพันธ์บังคับถูกต้อง

ครบถ้วน ๕ คะแนน

- เขียนแผนผังถูกและโยงสัมพันธ์ระหว่างวรรค

ระหว่างบาทครบ แต่โยงสัมพันธ์ระหว่างบท

ไม่ครบ ๓ คะแนน

- เขียนแผนผังไม่ถูกหรือโยงสัมพันธ์ไม่ถูก

หรือไม่ครบในบทได้ ๐ คะแนน

ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป

หรือได้คะแนนตั้งแต่ ๑๔ คะแนนขึ้นไป



**แบบฝึกที่ ๒.๒**  
**โยงล้มผีสให้แม่นย่า**

เวลา ๑๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียน โยงล้มผีสบังคับระหว่างวรรค ระหว่างบาทและสัมผัสระหว่างบท ของกาพย์ยานี ๑๑ ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (ข้อละ ๒ คะแนน)

**ตัวอย่าง**

```

    graph TD
      A[กาพย์ยานีสิบเอ็ด] --- B[ฉันทแต่งเสร็จให้อ่านกัน]
      A --- C[วรรคหน้าห้าคำนั้น]
      B --- C
      C --- D[จำไว้นะเพื่อนเพื่อน]
      C --- E[วรรคหลังมันมีหกคำ]
      D --- E
      E --- F[ท่องไว้เดือนเป็นหลักจำ]
      E --- G[รวมเป็นสิบเอ็ดคำ]
      F --- G
      G --- H[ห้าและหกยกแสดง]
  
```

(ที่มา: สำลี รักสุทธี. สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น, ๒๕๕๔)

๑.                   มนุษย์อยู่รวมกัน                   สิ่งสำคัญต้องมีธรรม

                          ธรรมคือสี่ชี้นำ                   ให้คนทำแต่ความดี

                          อยู่กันอย่างสรรค์สร้าง                   ไม่ลบล้างให้เสียศรี

                          ปัญหาที่ไม่มี                   ถ้าคนดีมีคุณธรรม

(ที่มา: สำลี รักสุทธี. สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น, ๒๕๕๔)



๒.                    ขึ้นกตกทุกข์ยาก                    แสนลำบากจากเวียงไชย  
                           มันเฟือกเลือกเผาไฟ                    กินผลไม้ไม่ได้เป็นแรง  
                           รอนรอนอ่อนอัสดง                    พระสุริยงเย็นขอแสง  
                           ช่วงดิ่งน้ำครึ่งแดง                    แฝงเมฆเขาเงาเมรุธร

(ที่มา:สุนทรภู่.กาพย์พระไชยสุริยา)

๓.                    เดี้ยวมีดเดี้ยวกลับสำ                    สู่หนทางสมถวิล  
                           วิหคผลหากิน                    พีนนาไร่หายโอดครวญ  
                           โลกนี้บ่แน่นอน                    เดี้ยวเย็นร้อนกลับแปรผวน  
                           ไอ้ฟ้าสีมาปรวน                    อนิจจังมิยั่งยืน

(ที่มา:พระครูเกษมที่สนคุณ)



๔. ภาษาของคนไทย เราควรได้อนุรักษ์  
 เป็นสื่อให้ประจักษ์ ความเป็นไทยในวันนี้  
 ภาษาเป็นสื่อให้ เราเข้าใจกันได้ดี  
 ใซ้ให้ถูกวิธี ตามแบบอย่างที่เราสร้างมา  
 (นงเยาว์ ศรีอินทร์)

๕. ในหลวงทรงห่วงใย ประชาไทยทุกเขตแคว้น  
 เสด็จไปทั่วแดน พระทัยแสนเปี่ยมเมตตา  
 เพื่อราษฎรมิเคยพัก ทรงงานหนักตลอดเวลา  
 เพียงหวังให้ประชา ได้อยู่เย็นเป็นสุขเอย  
 (นงเยาว์ ศรีอินทร์)



คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน ได้.....คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

- โยงสัมผัสบังคับถูกต้องครบถ้วน ข้อละ ๒  
คะแนน
- โยงสัมผัสระหว่างวรรค ระหว่างบาทครบ  
แต่ไม่โยงสัมผัสระหว่างบท ข้อละ ๑ คะแนน
- โยงสัมผัสไม่ถูกหรือไม่ครบ ๐ คะแนน

ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป  
หรือได้คะแนนตั้งแต่ ๗ คะแนนขึ้นไป



แบบฝึกที่ ๒.๓  
เลือกเติมคำที่สัมผัส

เวลา ๑๕ นาที คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ต่อไปนี้ แล้วเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (ข้อละ ๕ คะแนน)

๑.                    มัสมันแกวแก้วตา                    หอมยี่หร่ารสร้อนแรง  
                          ชายใดได้กลิ่นแกว                    แรงอยากให้ไฟฝนหา  
                          ยาใหญ่ใส่สารพัด                    วางจานจัดหลายเหลือตรา  
                          รสดีด้วยน้ำปลา                    ญี่ปุ่นล้ำย้าชวนใจ  
                          (ที่มา:พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย.กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน)

- ๑.๑ สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๑.๒ สัมผัสระหว่างบาท ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๑.๓ สัมผัสระหว่างบท ได้แก่.....-.....

๒.                    คูปลวกรักพวกใหม่                    คู่ฝั่งไฉ้อูทาหรณ์  
                          คูเริ่งแห่งดงดอน                    ล้วนคำสอนอย่างชัดเจน  
                          ถ้าเราเอาอย่างสัตว์                    ย่อมแน่ชัดมีจุดเด่น  
                          สามัคคีที่ปลวกเป็น                    ขยันเน้นเหมือนผึ้งโพรง  
                          (ที่มา:สำลี รักสุทธี.สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น,๒๕๕๔)

- ๒.๑ สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๒.๒ สัมผัสระหว่างบาท ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๒.๓ สัมผัสระหว่างบท ได้แก่.....-.....



๓.	กว่าถึงอายุขัย	ตามวิสัยได้เกิดมา
	แก่เจ็บมรณา	ว่าตามพรหมลิขิตไป
	ไม้ออกอกอช่อบาน	ลมพัดผ่านหอมไปไกล
	คนคืออยู่ที่ไหน	ย่อมสลดไสยยังยืนนาน
(ที่มา:หนังสือเสริมทักษะ ท ๑๐๒ ภาษาไทย ซีรีส์ ๑)		

- ๓.๑ สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๓.๒ สัมผัสระหว่างบาท ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๓.๓ สัมผัสระหว่างบท ได้แก่.....-.....

๔.	เวลาล่วงเลยไป	ตั้งน้ำไหลไม่กั้นทวน
	ลงมานึกทบทวน	ว่าเราควรทำสิ่งใด
	ริบเร่งทำความดี	ก่อน ไม่มีเวลาให้
	เมื่อเวลาผ่านไป	อยากแก้ไขไม่ทันการณ์
(นงเยาว์ ศรีอินทร์)		

- ๓.๑ สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๓.๒ สัมผัสระหว่างบาท ได้แก่.....-.....และ.....-.....
- ๓.๓ สัมผัสระหว่างบท ได้แก่.....-.....



คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน ได้.....คะแนน  
 เกณฑ์การให้คะแนน  
 - เขียนคำคู่สัมผัสสระได้ถูกต้องคู่ละ ๑ คะแนน  
 ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป  
 หรือได้คะแนนตั้งแต่ ๑๔ คะแนนขึ้นไป





**แบบฝึกที่ ๒.๔**  
**นำมาจัดเรียงวรรคใหม่**

เวลา ๒๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนเรียงข้อความใหม่ให้เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ดังนี้  
(ข้อละ ๑ คะแนน)

๑. จัตุวรรคตอนของข้อความต่อไปนี้ให้เป็นกาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๑ บท

**ตัวอย่าง**  
“ลิ่งค่างครางโครกครอกฝูงจิ้งจอกออกเห่าหอนชะนีวีเวกวอนนกกหร่อนนอนรังเรียง”  
**เฉลย**

ลิ่งค่างครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอกออกเห่าหอน
ชะนีวีเวกวอน	นกกหร่อนนอนรังเรียง

๑.๑ “รังไรโรยด้วยแป้งเหมือนนกกแกลิ่งทำรังรวงไอ้อกนกทั้งปวงยังยินดีด้วยมีรัง”

.....

.....

๑.๒ “ตาลเฉาะเหมาะใจจริงรสนเย็นยิ่งเย็นใจคิดความยามพิสมัยหมายเหมือนจริงยิ่งอยากเห็น”

.....

.....





๑.๓ “คืนแยกแแตกระแหงแแตกร้อนแรงไร้เมตตาฟ้าโปรดปรานี๋ข้าสั่งฝนมมาเอื้ออาหาร”

.....

.....

๑.๔ “ก้าวอย่างอย่างมุงมันด้วยมีฝนอันยิ่งใหญ่ไม่ท้อต่อสิ่งใดก้าวเดินไปเพื่อคว้าดาว”

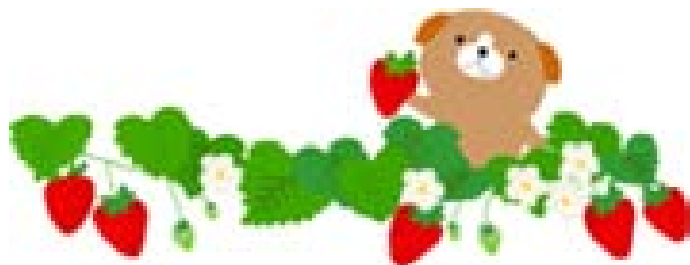
.....

.....

๑.๕ “เดือนแรมเหมือนเรือมค้ำเรือรักร้างแรมขนิษฐาแรมรสแรมพจนาแรมเห็นหน้านี้้ง  
นอนแรม”

.....

.....



๒. ให้นักเรียนจัดเรียงลำดับวรรคตอนของกาพย์ยานี ๑๑ ให้ถูกต้อง



ตัวอย่าง

บ่งบอกความสดใส  
กลิ่นระรวยหอมชื่นใจ

ยามชมชิตจิตคะนึ่ง  
กุหลาบกลีบแย้มสวย

จัดเรียงใหม่ได้ดังนี้

กุหลาบกลีบแย้มสวย  
บ่งบอกความสดใส

กลิ่นระรวยหอมชื่นใจ  
ยามชมชิตจิตคะนึ่ง

๒.๑

จบงานถึงกาลลา  
มีลิ้มเลื่อนที่จากมา

ต้องจำจากพรากหัวใจ  
คำนึงคิดถึงเพื่อน

.....

.....

.....

.....

๒.๒

ปฏิบัติให้ชัดเจน  
ความซื่อคือถือสัตย์

ทำไปให้มั่นคง  
จะเพิ่มค่าราคาตน

.....

.....

.....

.....

๒.๓

ไมตรีอยู่คู่ทรวงใน  
แก่เพื่อนยาสถาวร

หวังรักประจักษ์ไว้  
ใครเลยจะล่วงรู้

.....

.....

.....

.....



๒.๔

ผักหวานชานทรวงใน  
ผักโถมซื้อเพราะพร้อม

เป็นโถมน้องถาโถมไหน  
ใคร่ครวญรักผักหวานนาง

.....

.....

.....

.....

๒.๕

ขนมฝิงฝิงผ่าวร้อน  
เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน

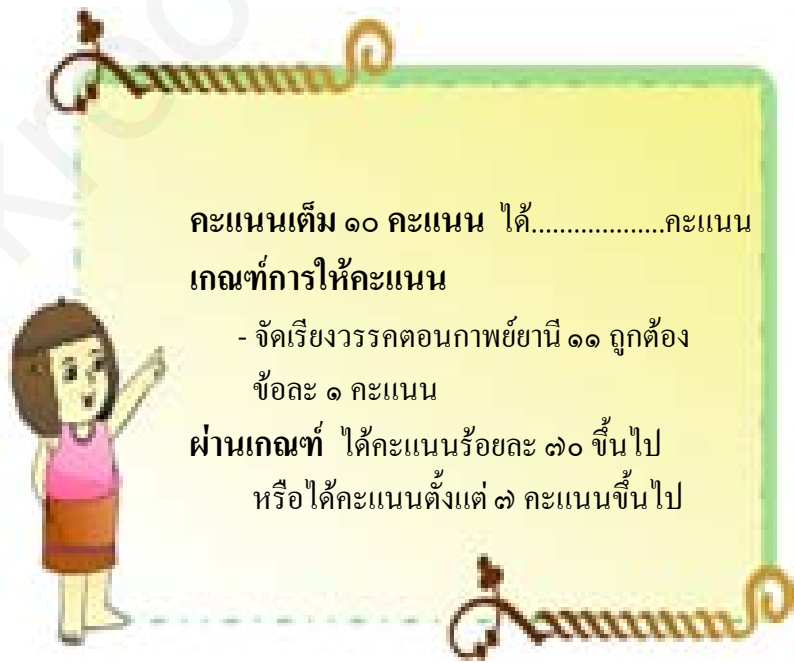
ร้อนนักรักแรมไกล  
เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง

.....

.....

.....

.....



คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน ได้.....คะแนน  
เกณฑ์การให้คะแนน  
- จัดเรียงวรรคตอนกาพย์ยานี ๑๑ ถูกต้อง  
ข้อละ ๑ คะแนน  
ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป  
หรือได้คะแนนตั้งแต่ ๗ คะแนนขึ้นไป



**แบบฝึกที่ ๒.๕**  
**กำหนดให้เลือกไปเติม**

เวลา ๒๐ นาที คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนเลือกกลุ่มคำที่กำหนดให้ นำไปเติมลงในช่องว่างของกาพย์ยานี ๑๑  
ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (กลุ่มคำละ ๑ คะแนน)

๑. **ค้อย่างขาง**

๑.๑ **ท่องเที่ยว ภูมิใจ เทียวชม ยึดถือ ยินดี**

งามแดนค้อย่างขาง      ผู้คนต่างมา(๑).....  
ทิวทัศน์น่าภิรมย์      สวยงามสมคำรำลือ  
อยู่ตำบลแม่มอน      เขาสูงชันระบือชื่อ  
ชาวฝั่งต่าง(๒).....      เป็นที่เชิดหน้าชูตา

๑.๒ **ชุมชน ไม่สิ้น ขนทั้งปวง คงอยู่ ชาวประชา ชาวบ้าน ยั่งยืน**

สถานีเกษตรหลวง      (๓).....ได้พึงพา  
ในหลวงดำริมา      พัฒนาเป็นโครงการ  
ศึกษาและวิจัย      เสริมรายได้ให้(๔).....  
เกษตรกรรมนั่นคืองาน      ทดแทนการทำให้สิ้น  
มีโครงการมากมาย      เป็นทางให้ได้ทำกิน  
ความหวังจึง(๕).....      เพราะพ่อหลวงทรงห่วงใย





๑.๓

ก้าวหน้า    ก้าวไกล    ยิ่งนัก    พัฒนา    หนักหนา

บนเขาตะนาวศรี    ดินแดนนี้ที่ยิ่งใหญ่  
 อ่างข้างจิง(๖).....    ด้วยพระทัยเปี่ยมเมตตา  
 แอ่งรีคล้ายกระทะ    ดอกซากุระงาม(๗).....  
 ไม้ผลตระการตา    มากคุณค่าให้เลือกสรร

๑.๔

มากมี    หลายสี    สีสั้น    เย็นจริง  
 ยิ่งนัก    พันธุ์ดี    จับใจ    งามยิ่ง

สาละ    ท้อ    กิ่ว    สตรอเบอร์รี่หลากหลายพันธุ์  
 ไม้ดอกหลาก(๘).....    คาร์เนชั่นและแอสเตอร์  
 เบญจมาศล้วนพันธุ์ดี    กุหลาบ(๙).....มีให้เจอ  
 ประทับใจจริงเออ    หากได้เจอแม่คะนึ่ง  
 สัมผัสธรรมชาติ    กับอากาศหนาว(๑๐).....  
 ย่ำรุ่งสวาย(๑๑).....    ทะเลหมอกระลอกกล

๑.๕

ของฝาก    เลือกรสร    เดินทาง    ไร้สอ  
 จักสาน    เดินคุ่ม    ผลไม้    คัดเลือก

เที่ยวชมหมู่บ้านคุ้ม    แล(๑๒).....ไปขอบด้ง  
 นอแลก็ยังคง    รอเราไปเยี่ยมชมกัน  
 อย่าลืมซื้อ(๑๓).....    มีหลายหลากให้(๑๔).....  
 สัญลักษณ์คอยคำนับ    ผลิตภัณฑ์ของโครงการ  
 สินค้าหัตถกรรม    ชาวบ้านทำของ(๑๕).....  
 มากมายหลายประการ    เชิญทุกท่านไปเที่ยวชม

(นางเยาว์ ศรีอินทร์)



๒.

**เศรษฐกิจพอเพียง**

บากบั่น    อดทน    รู้ค่า    วันหน้า    อนาคต  
หน้าที่    สามัคคี    ประหยัด    ร่วมแรง    สำนึก

เศรษฐกิจพอเพียง  
มานะและ(๑).....  
ขยันหมั่นอดออม  
อยู่อย่างวิถีไทย  
ทำตามคำร่ำสอน  
กินอยู่อย่าง(๑).....  
ประหยัดมัธยัสถ์  
วางแผนการงานดี  
คนไทยทุกระดับ  
ตามทางพอวางไว้  
รอบคอบมีเหตุผล  
หากทำได้ดังนี้

วิถีเลี้ยงชีวิตตน  
ไม่อับจนตลอดไป  
ไม่ตรากตรอมลำบากใจ  
จะมีใช้ใน(๒).....  
อย่ารีรอและลืลา  
อีกใช้จ่ายอย่างพอดี  
รู้ซื้อสัจย์ต่อหน้าที่  
(๔).....ร่วมกายใจ  
นำไปปรับประยุกต์ใช้  
เพื่อคนไทยได้อยู่ดี  
สำนึกตนรู้(๕).....  
คือวิถีความพอเพียง

(นางเยาว์ ศรีอินทร์)

คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน ได้.....คะแนน

**เกณฑ์การให้คะแนน**

ข้อ ๑,๒ ตอบถูกกลุ่มคำละ ๑ คะแนน  
(ข้อ ๑ จำนวน ๑๕ คะแนน , ข้อ ๒ จำนวน ๕ คะแนน)

**ผ่านเกณฑ์** ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป  
หรือได้คะแนนตั้งแต่ ๑๔ คะแนนขึ้นไป



## แบบฝึกที่ ๒.๖

### หาคำเสริมให้เหมาะสม

เวลา ๓๐ นาที คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนหาคำมาเติมในช่องว่างของกาพย์ยานี ๑๑ ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง  
ตามลักษณะบังคับและได้ใจความ (คำ,กลุ่มคำละ ๑ คะแนน)

๑.

- |     |   |   |
|-----|---|---|
| ๑.๑ | ท่องเทียวให้ทั่ว.....<br>เหนือได้ทั่วทุก..... | เงินไม่ไหลนอกประเทศ<br>ล้วนเป็นแดนแสนสุขสันต์     |
| ๑.๒ | วันนี้เป็นวันดี<br>พบปะและ.....               | เชิญน้อง.....มาร่วมกัน<br>เนื่องในวันอันมงคล      |
| ๑.๓ | โรงเรียนเหมืองแร่<br>ผู้คนส่งบุตร.....        | โรงเรียน.....อยู่ใกล้บ้าน<br>เข้ามาเรียนกันมากมาย |
| ๑.๔ | เสียงกริ่งดังแว่ว.....<br>เคารพธงชาติ.....    | พวกเราพากันเข้าแถว<br>จึงพากันเข้าห้องเรียน       |
| ๑.๕ | วิชา.....<br>อ่านเขียนเพียรสร้างสรรค์         | มาเร็วไวเข้าเรียน.....<br>ผลงานนั้นน่าชื่นชม      |

(นางเยาว์ ศรีอินทร์)





๒.

รักษ์ภาษาไทย

ภาษาของคนไทย	เราควร(๑).....อนุรักษ์
เป็นสื่อให้ประจักษ์	ความเป็นไทยในวันนี้
ภาษาเป็นสื่อ(๒).....	เราเข้าใจกันได้ดี
ใช้ให้ถูก(๓).....	ตามแบบอย่างที่เราสร้างมา
ทั้งพูดอ่านและ(๔).....	อย่าผิดเพี้ยนจากตำรา
ภาษามี(๕).....	ควรรักษาอย่าเชะเขื่อน
เป็นเอกลักษณ์(๖).....	น่าภูมิใจหาใคร(๗).....
ภาษาคอยย้ำเตือน	ความเป็นชาติไม่คลาดคลา
พ่อขุนรามท่านคิด	เริ่มประดิษฐ์เป็นต้น(๘).....
ภาษาจึงเป็นตรา	ว่านี่หน้าคือคนไทย
รักษาดีรักษ์(๙).....	ร่วมนำพาจรโลง(๑๐).....
เพื่อให้ภาษาไทย	อยู่คู่ชาติตราบนานเอย

(นงเยาว์ ศรีอินทร์)

คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน ได้.....คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

- เติมคำถูกต้อง เนื้อหาสัมพันธ์กัน
- คำ,กลุ่มคำละ ๑ คะแนน

ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป

หรือได้คะแนนตั้งแต่ ๑๔ คะแนนขึ้นไป



## แบบฝึกที่ ๒.๑ แต่งต่อตามวรรคที่ให้

เวลา ๔๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ต่อจากวรรคที่แต่งไว้ให้ถูกต้อง ตามลักษณะบังคับและได้ใจความ (ข้อละ ๑ คะแนน)

- |    |   |  |
|----|---|--|
| ๑. | คุณครูภาษาไทย<br>.....                  | ในหัวใจใครฝึกฝน<br>อ่านเขียนได้ไม่ยอใคร  |
| ๒. | ชีวิตคนเรานั้น<br>.....                 | จะยาวสั้นโชเหตุผล<br>อยู่ที่คุณงามความดี |
| ๓. | มาเที่ยวเมืองเชียงใหม่<br>.....         | แสนสุขใจได้มาเยือน<br>แดนดินถิ่นสิวิไล   |
| ๔. | วันนี้เป็นวันพระ<br>.....               | เราควรจะไปทำบุญ<br>ให้อยู่เย็นเป็นสุขเอย |
| ๕. | มาเถิดพี่น้องไทย<br>.....               | ร้อยดวงใจสามัคคี<br>ถวายเป็นองค์ราชัน    |
| ๖. | พวกเราเป็นนักเรียน<br>ชั้นมัธยมฝึกปรี้อ | .....<br>จึงจะได้คะแนนดี                 |





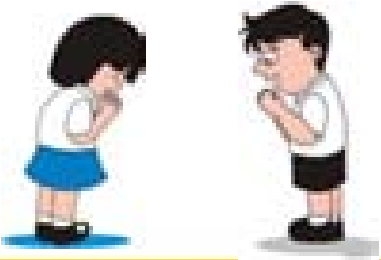
แบบฝึกที่ ๒.๘  
แต่งเติมไปเป็นหลายวรรค

เวลา ๓๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งกาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๒ หรือ ๓ วรรคต่อจากวรรคที่กำหนดไว้  
ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับและได้ใจความ (วรรคละ ๑ คะแนน)

- |    |   |   |
|----|---|---|
| ๑. | พระคุณอันยิ่งใหญ่<br>รักลูกตั้งดวงแด<br>สองคือครูอาจารย์<br>.....     | หนึ่งนั้นไซ้รู้คือพ่อแม่<br>รักแน่แท้มิแปรไป<br>พระคุณท่านกว่าสิ่งใด<br>..... |
| ๒. | โรงเรียนบ้านเหมืองแร่<br>วิชาการก้าวหน้า<br>นักเรียนล้วนขยัน<br>..... | เรามุ่งแต่พัฒนา<br>กิจกรรมก็ก้าวไกล<br>อึกมุ่งมั่นและตั้งใจ<br>.....          |
| ๓. | คนไทยของเรานั้น<br>เป็นเอกลักษณ์ไทย<br>อ่อนน้อมทั้งกายใจ<br>.....     | ยามเจอกันยกมือไหว้<br>น่าชื่นใจเมื่อพบเห็น<br>.....<br>.....                  |





**แบบฝึกที่ ๒.๕**  
**แจ้งประจักษ์ในผลงาน**

เวลา ๔๐ นาที คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งจากกาพย์ยานีในกรอบที่กำหนดให้ต่อไปนี้  
(ข้อละ ๑๐ คะแนน)

๑.

กำหนดวรรคแรกให้	วรรคต่อไปให้แต่งเพิ่ม
สรรหาถ้อยคำเต็ม	เป็นเรื่องราวให้สร้างสรรค์
สองบทเป็นอย่างน้อย	หากเรียงร้อยได้ครบครัน
ส่งครูนางเขาว์ปล้น	ผลงานนั้นได้คะแนน
	(นางเขาว์ ศรีอินทร์)

.....  
.....  
.....  
.....



๒.

กำหนดภาพมาให้ ให้สอดคล้องกับภาพ ตามแบบกาพย์ยานี สองบทเสร็จแล้วหนา	แล้วนำไปใช้แต่งกาพย์ อีกดูตามบังคับหนา ดูวิธีที่เรียนมา นำมาส่งครูนงเยาว์  (นงเยาว์ ศรีอินทร์)
--	---



ที่มา (นงเยาว์ ศรีอินทร์, ๒๕๕๓)



.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....





กะแนนเต็ม ๒๐ กะแนน ได้.....กะแนน

เกณฑ์การให้กะแนน (อยู่น้ำถัดไป)

- ระดับคุณภาพ ดีมาก            ๑๖ – ๒๐ กะแนน
- ระดับคุณภาพ ดี                    ๑๑ – ๑๕ กะแนน
- ระดับคุณภาพ พอใช้            ๑๐ – ๑๒ กะแนน
- ระดับคุณภาพ ปรับปรุง            ๐ – ๙ กะแนน

ผ่านเกณฑ์ ได้กะแนนร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป  
หรือได้กะแนนตั้งแต่ ๑๔ กะแนนขึ้นไป

ฝึกแต่งกาพย์ยานี ๑๑ กันแล้ว ไม่ยาก  
อย่างที่คิดใช่ไหมครับ เสร็จแล้วทำแบบทดสอบ  
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน  
ได้เลยนะครับ





## เกณฑ์การให้คะแนนการแต่งคำประพันธ์กาพย์ยานี ๑๑

ระดับคุณภาพ ประเด็น	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
รูปแบบสัมผัส ตามฉันทลักษณ์	รูปแบบและสัมผัสทุกแห่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์	รูปแบบบกพร่องบางส่วน แต่มีสัมผัสถูกต้องทุกแห่ง	รูปแบบเหมาะสมสัมผัสบกพร่องไม่เกิน ๒ แห่ง	รูปแบบพอใช้สัมผัสบกพร่องเกิน ๒ แห่ง
เนื้อหาและ ความหมาย	เนื้อหาและความหมายสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์	เนื้อหาและความหมายค่อนข้างสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เนื้อหาค่อนข้างสมบูรณ์	เนื้อหาและความหมายไม่สมบูรณ์แต่ค่อนข้างสอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาและความหมายไม่สมบูรณ์และไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
การใช้คำ ถ้อยคำ สละสลวย	ใช้ภาษาถ้อยคำสละสลวย	ใช้ภาษาถ้อยคำค่อนข้างสละสลวย	ใช้ภาษาถ้อยคำพื้ๆ	ใช้ภาษาถ้อยคำพื้ๆ ไม่เหมาะสม
การสะกดยคำ	เขียนสะกดยคำถูกต้องทุกคำ	เขียนสะกดยคำผิด ๑ - ๒ คำ	เขียนสะกดยคำผิด ๓ - ๔ คำ	เขียนสะกดยคำผิดเกิน ๔ คำขึ้นไป
การใช้ถ้อยคำ ตรงตาม ความหมาย	ใช้ถ้อยคำถูกต้องตามความหมายทุกคำ	ใช้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามความหมาย ๑ - ๒ คำ	ใช้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามความหมาย ๓ - ๔ คำ	ใช้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามความหมาย ๕ คำขึ้นไป



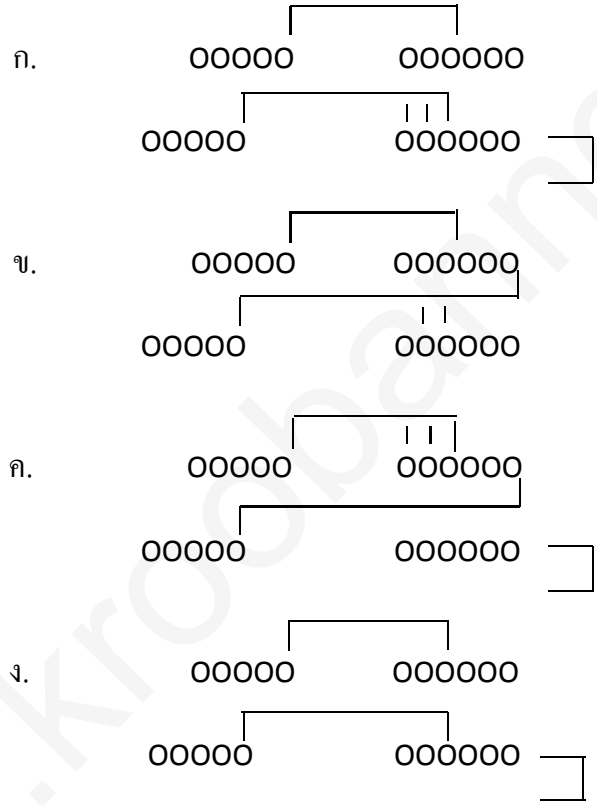
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน  
ชุด พากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี  
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑  
เวลา ๒๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท ( × ) ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดเป็นลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑
  - ก. มีวรรคละ ๔ คำ ช่วยกันจำไว้ให้ดี  
แต่งได้เจ็ดวรรคมี ในบทหนึ่งฟังใส่ใจ
  - ข. ลองสังเกตดูให้ดี กาพย์ประเภทนี้  
นับคำได้สิบหกคำ
  - ค. วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังจำหกคำมี  
แต่งให้ไพเราะดี จำต้องมีสัมผัสใน
  - ง. วรรคหนึ่งแปดคำจงจำไว้ แต่งต่อไปสัมผัสคำสามวรรคสอง  
คำสุดท้ายสัมผัสกับวรรครอง คำสามวรรคสี่คล้องสัมผัสกัน
๒. ข้อใดกล่าวถึงกาพย์ยานีได้ถูกต้อง
  - ก. ๑ วรรค มี ๑๑ คำ
  - ข. ๑ บท มี ๑๑ คำ
  - ค. ๑ บท มี ๑๑ คำ
  - ง. ๑ คณะ มี ๑๑
๓. ข้อใดอธิบายสัมผัสระหว่างบทได้ถูกต้อง
  - ก. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทต่อไป
  - ข. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป
  - ค. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ในบทต่อไป
  - ง. คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายในบทต่อไป



๔. คำข้อใดมีจำนวนพยางค์เท่ากับวรรคที่ ๑ และ ๓ ของกาพย์ยานี ๑๑
- ก. ทุกวันหมั่นทำดี
  - ข. ทุกวันหมั่นทำความดี
  - ค. ทุกวันต้องหมั่นทำความดี
  - ง. ทุกวันต้องตั้งมั่นทำความดี
๕. ข้อใดคือแผนผังของกาพย์ยานี ๑



๖. ข้อใดเติมในช่องว่างต่อไปนี้ได้ถูกต้อง
- |                    |                    |
|--------------------|--------------------|
| หนานนี้ไปเที่ยวไหน | ขอเชิญไปค้อย่างขาง |
| .....              | บนหนทางที่สูงชัน   |
- ก. สวยงามน่าภิรมย์
  - ข. อยู่ในอำเภอฝาง
  - ค. ไม้ผลมีมากมาย
  - ง. อากาศสดชื่นดี





๗. ข้อใดเมื่อนำมาเรียงต่อกันเป็นวรรคๆ ให้ถูกต้องแล้ว จะได้เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑
- จะวันจะลับฟ้าท้องนาเริ่มเปลี่ยนสีความมืดเข้ามาแทนที่รออีกทีในวันรุ่งเช้า
  - จะวันจะลับฟ้าหมุ่นกภาพักันบินว่อนผู้คนพากันเข้านอนพักผ่อนยามราตรี
  - จะวันจะลับฟ้าดวงดาราระยิบระยับประดับบนนภาสวยแจ่มจ้าแข่งแสงจันทร์
  - จะวันจะลับฟ้าดวงจันทร์เริ่มฉายแสงความร้อนค่อยผ่อนแรงความเย็นแย้งมาแทนที่
๘. ข้อใดใช้เป็นวรรคสุดท้ายแล้วสื่อความได้ดีที่สุด
- พ่อแม่ท่านลำบาก และเหนื่อยยากเพื่อพวกเรา  
ทำงานทุกค่ำเช้า .....
- ทั้งหนักเบาท่านกรำทน
  - ได้เงินมาไว้ใช้จ่าย
  - ด้วยจิตใจที่แน่วแน่
  - แสนเศร้าโศกระกำทรวง
๙. ข้อใด เรียงลำดับวรรคของกาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง
- เข้าสู่กรงมุ้งทำงาน
  - หนุ่มสาวชาวอีสาน
  - เบียดแซง ณ แห่งหน
  - จรจากย่านบ้านถิ่นตน
- ๒ ๑ ๓ ๔
  - ๒ ๓ ๑ ๔
  - ๒ ๔ ๑ ๓
  - ๒ ๔ ๓ ๑
๑๐. ข้อใดควรเป็นวรรคหลังของกาพย์ยานี
- อากาศสดชื่น
  - ป่าไม่มีคุณค่า
  - ฟ้าคู่มั่นหมองยั้งนัก
  - สายน้ำไหลเย็นเห็นตัวปลา





๑๑. ข้อใดคือกาพย์ยานี
- ฉันคนเดินช้าแต่ว่าไม่ถอยไม่ม้วยรอคอยโศกวาสนา
  - ถึงฉันจะเดินเชื่องช้าฉันยังก้มหน้าก้มตาเดินไปไม่ถอย
  - แม้ฉันจะเดินช้าใช้เวลานานไม่น้อยแต่ฉันไม่ท้อถอยไม่ม้วยรอคอยวาสนา
  - ถึงแม้จะเดินเชื่องช้าแต่ว่าไม่เคยถอยหลังถึงแม้ความฝันจะพังฉันยังเดินต่อไป
๑๒. ตัวเลือกในข้อใดเติมในช่องว่างแล้ว ทำให้ผิดตำแหน่งคำรับสัมผัสของกาพย์ยานี
- แม่จำแม่อยู่ไหน .....
- ลูกคิดถึงแม่จับใจ
  - ในดวงใจลูกคิดถึง
  - อยากให้แม่กลับมาหา
  - ลูกอยากไปกราบเท้าแม่
๑๓. ข้อใดเหมาะสมที่สุด สำหรับการเติมในวรรคที่ ๑
- ..... ให้ศิษย์ทำแต่สิ่งดี  
อีกทั้งมีวิชาการ
- สอนให้รู้หน้าที่
- คุณครูผู้สั่งสอน
  - คุณครูผู้นำทาง
  - คุณครูผู้เลิศล้ำ
  - คุณครูผู้ซื่อสัตย์
๑๔. ข้อใดไม่มีสัมผัสบังคับ
- รักแม่กว่าชีวิต                      ไม่เคยคิดจะเปลี่ยนใจ  
รักแม่กว่าใครๆ                      ทั้งหัวใจมอบให้แม่
  - โลกนี้บ่แน่นอน                      เดี่ยวเย็นร้อนกลับแปรผวน  
ไอ้ฟ้าสีมาปรวน                      อนิจจังมีขยับยื่น
  - ลูกหญิงหัวตะกั่ว                      ลูกชายคว่ำเรือแขนง  
พ่อช่วยด้วยอีกแรง                      มิให้เรือเกยเกียดขวาง
  - สิบนิ้วสมบุญเรือ                      ซ่อนพลังทุกนิ้วไป  
เหยียดกางได้ตั้งใจ                      เมื่อซัดกลับได้จับปล้น



๑๕. เลือกคำในข้อใด เติมในช่องว่างจึงจะทำให้ไพเราะด้วยเสียงสัมผัสอักษร

ดวงดาวพร่างพราวฟ้า (๑) .....ดวงตาฟ้าสดใส

แลโลก(๒) .....ห้วงใย เจ้าคลายร้อน(๓).....หรือยัง

ก. (๑) คีอ (๒) แสน (๓) เย็น

ข. (๑) คั้ง (๒) แล้ว (๓) ลง

ค. (๑) ราว (๒) ค้วย (๓) บ้าง

ง. (๑) เปரியบ (๒) นึก (๓) แล้ว

หลังจากทำแบบทดสอบ  
ก่อนเรียนกันแล้ว เดี่ยวเรา  
จะไปเรียนกันเล่นนะครับ



# ภาคผนวก



## เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนก่อนเรียน

- |      |       |
|------|-------|
| ๑. ข | ๕. ง  |
| ๒. ก | ๑๐. ก |
| ๓. ก | ๑๑. ก |
| ๔. ข | ๑๒. ง |
| ๕. ก | ๑๓. ข |
| ๖. ง | ๑๔. ก |
| ๗. ก | ๑๕. ง |
| ๘. ข |       |





## เฉลยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชุดพากเพียรเรียนกาพย์ เล่มที่ ๒ เสนาะหู กาพย์ยานี

### เฉลยแบบฝึกที่ ๒.๑ ฉันทลักษณ์รู้แน่ชัด

๑. ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ดังนี้

๑.๑ ๑ บาท มี  บาท

๑.๒ ๑ บาท มี  วรรค

๑.๓ ๑ บาท มี  วรรค

๑.๔ ๒ บาท มี  คำ

๑.๕ ๑ บาท มี  คำ

๑.๖ วรรคหน้า มี  คำ

๑.๗ วรรคหลัง มี  คำ

๑.๘ บาทแรก เรียกว่า

๑.๙ บาทหลัง เรียกว่า

๑.๑๐ ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ ได้แก่  และ

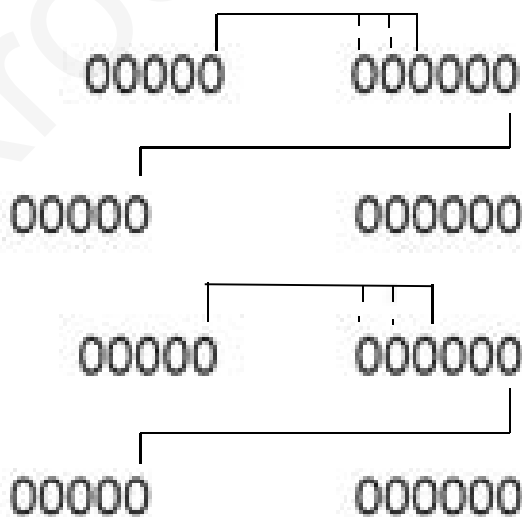




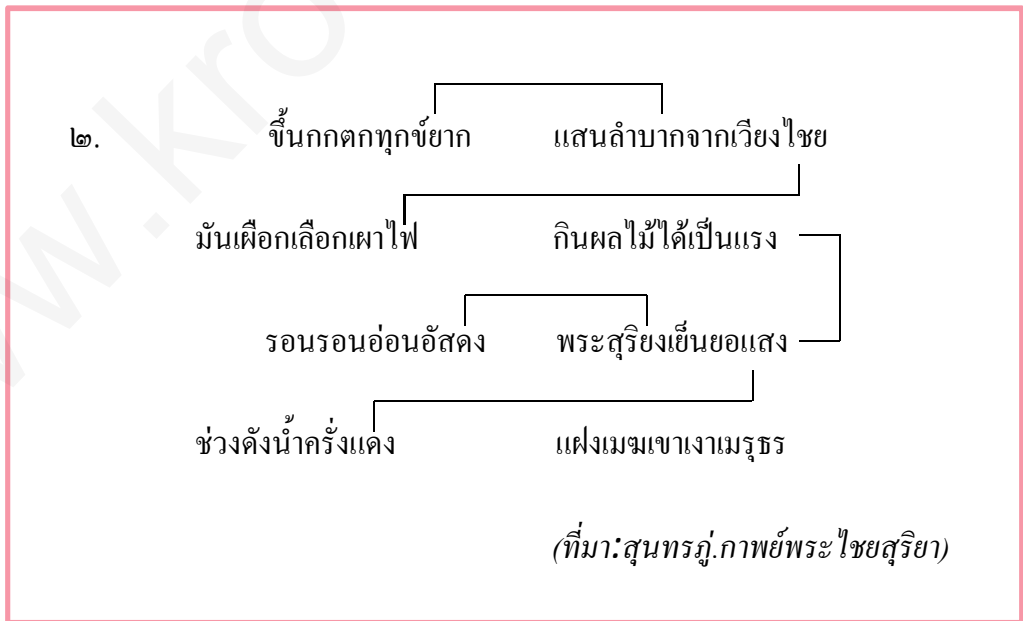
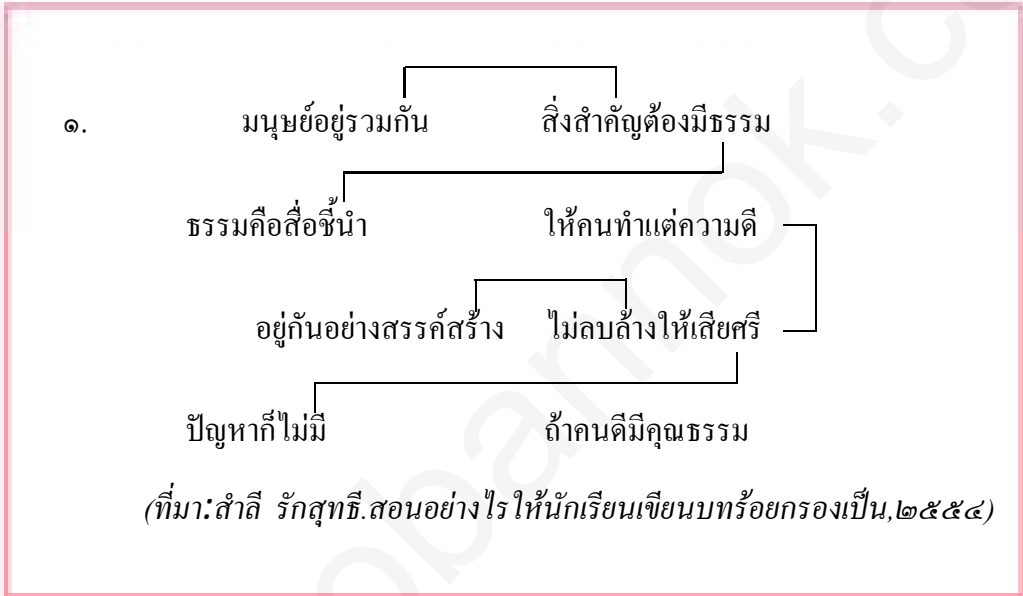
๒. ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ มีดังนี้

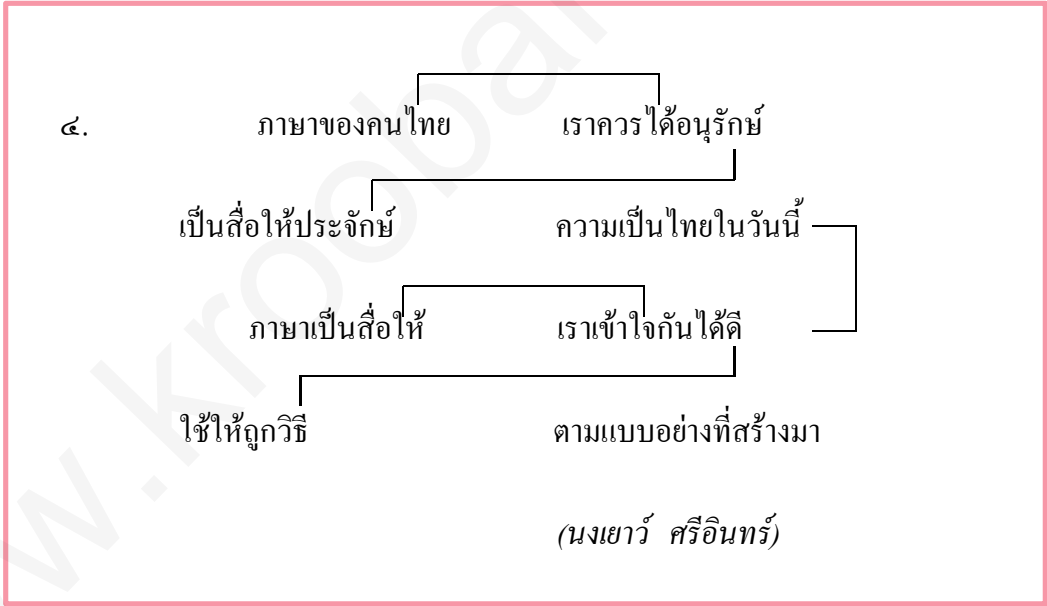
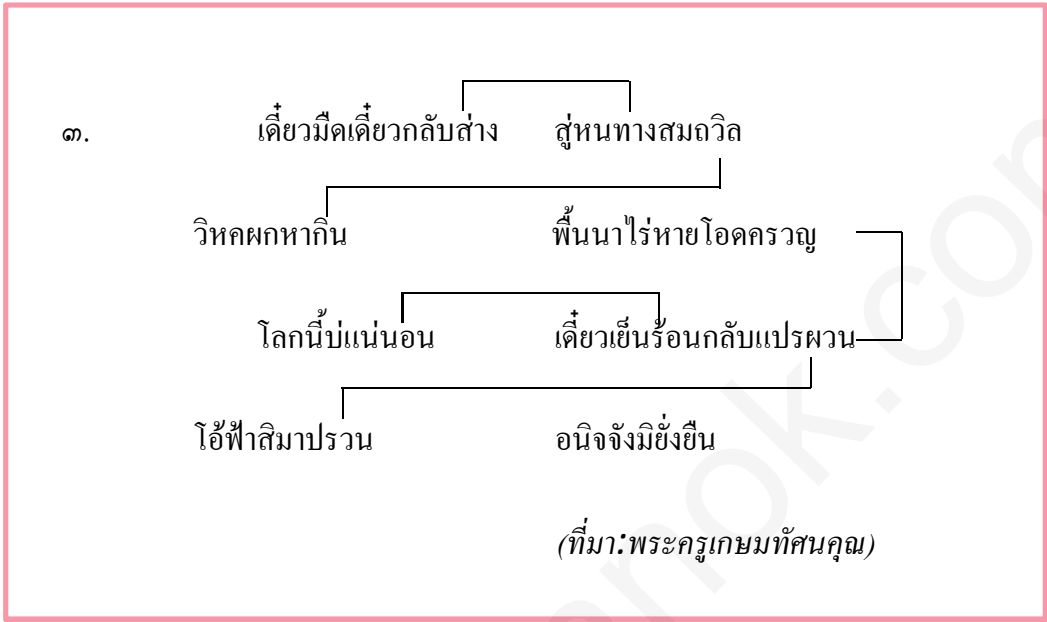
- ๒.๑ สัมผัสบังคับใช้ได้เฉพาะสัมผัส.....สระ.....
- ๒.๒ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปยังคำที่.....๑.....หรือ.....๒.....หรือ...๓.....ของวรรคที่ ๒
- ๒.๓ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่.....๓.....
- ๒.๔ ถ้าแต่งมากกว่า ๑ บท ต้องมีสัมผัสระหว่างบท โดยให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทต้น ส่งสัมผัสไปยังคำ.....สุดท้าย.....ของวรรคที่...๒.....ของบทต่อไป
- ๒.๕ ถ้าต้องการให้กาพย์ยานี ๑๑ มีความไพเราะยิ่งขึ้น ให้คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่.....๑.....หรือ...๒.....หรือ...๓.....ของวรรคที่ ๔ ในแต่ละบท

๓. แผนผังกาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๒ บท



เฉลยแบบฝึกที่ ๒.๒  
โยงล้มผีสให้แม่นย่า





๕. 

	ในหลวงทรงห่วงใย	ประชาไทยทุกเขตแคว้น	
	-----		
	เสด็จไปทั่วแดน	พระทัยแสนเปี่ยมเมตตา	
	-----		
	เพื่อราษฎรมิเคยพัก	ทรงงานหนักทุกเวลา	
	-----		
	เพียงหวังให้ประชา	ได้อยู่เย็นเป็นสุขเออ	
	(นางเยาว์ ศรีอินทร์)		



### เฉลยแบบฝึกที่ ๒.๓ เลือกเติมคำที่สัมผัส

๑.                    ม้สมันแกงแก้วตา                    หอมยี่ห้ารสร้อนแรง  
                         ชายใดได้กลิ่นแกง                    แรงอยากให้ไฟฝนหา  
                         ยาใหญ่ใส่สารพัด                    วางงานจัดหลายเหลือตรา  
                         รสดีด้วยน้ำปลา                    ญี่ปุ่นล้ำย้าวนใจ  
(ที่มา: พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย. กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน)

- ๑.๑ สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่...ตา.....-...ยี่หว่า.....และ...สารพัด.....-...จัด.....  
๑.๒ สัมผัสระหว่างบาท ได้แก่...แรง.....-...แกง.....และ...ตรา.....-...น้ำปลา.....  
๑.๓ สัมผัสระหว่างบท ได้แก่.....หา.....-.....ตรา.....

๒.                    คูปลวกรักพวกใหม่                    คู่ผึ้งได้อูทาหรณ์  
                         คู่เร้งแห่งดงดอน                    ล้วนคำสอนอย่างชัดเจน  
                         ถ้าเราเอาอย่างสัตว์                    ย่อมแน่ชัดมีจุดเด่น  
                         สามัคคีที่ปลวกเป็น                    ขยันแน่นเหมือนผึ้งโพรง  
(ที่มา: สำลี รักสุทธี. สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น, ๒๕๕๔)

- ๒.๑ สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่...ใหม่.....-...ได้.....และ...ดอน.....-...สอน.....  
๒.๒ สัมผัสระหว่างบาท ได้แก่...อูทาหรณ์.....-...ดอน.....และ...เด่น.....-...เป็น.....  
๒.๓ สัมผัสระหว่างบท ได้แก่...ชัดเจน.....-...จุดเด่น.....





เฉลยแบบฝึกที่ ๒.๔  
นำมาจัดเรียงวรรคใหม่

๑. แยกข้อความออกเป็น วรรคตอนของกาพย์ยานี ๑๑



- ๑.๑ ไร่ไร่ ไร่ไร่ ไร่ไร่ ไร่ไร่      เหมือนบนดงกล้วยไม้ระรวย  
โถงบนดงกล้วยไม้      ก็มิเห็นด้งกล้วยไม้
- ๑.๒ ลากชะชะชะชะ ใจจวิ      ราชสีห์ขึ้นยืนขึ้นใจ  
คิดความตามทีสมิต      ทนมาชนเหมือนจวิ ธีระอากาเป็น
- ๑.๓ ลิมบดบดบดระบด      แผลโรยระรวยโรยผล  
สีไปปลปร เน้นสี      ส้มโอบนชื้ออองหว
- ๑.๔ ก้าวย่างอย่างนุ่มนวล      หัวมีใบชันถึงโทงู  
ไม้ที่ต่อสิ่งใด      หัวเดินไปเพื่อศรกรว
- ๑.๕ เลืองระรวยระรวยเหมือนระรวย      เจืองระรวยระรวยเหมือนระรวย  
ระรวยระรวยระรวย      ระรวยระรวยระรวยเหมือนระรวย





## ๒. จัดเรียงลำดับวรรคตอนของกาพย์ยานี ๑๑



- |     |  |  |
|-----|--|--|
| ๒.๑ | คำนึงคิดถึงเพื่อน<br>จบงานถึงกาลลา       | มีลิ้มเลื่อนที่จากมา<br>ต้องจำจากพรากหัวใจ   |
| ๒.๒ | ความซื่อคือถือสัตย์<br>ทำไปให้มั่นคง     | ปฏิบัติให้ซัดตรง<br>จะเพิ่มค่าราคาคณ         |
| ๒.๓ | ใครเลยจะล่วงรู้<br>หวังรักประจักษ์ไว้    | ไมตรีอยู่คู่ทรวงใน<br>แก่เพื่อนยาสถาวร       |
| ๒.๔ | ผักโถมซื้อเพราะพร้อม<br>ผักหวานชานทรวงใน | เป็นโถมน้องถาโถมไหน<br>ใคร่ครวญรักผักหวานนาง |
| ๒.๕ | ขนมฝิงฝิงผ่าร้อน<br>ร้อนนักรักแรมไกล     | เพียงไฟฟอนฟอกทรวงใน<br>เมื่อไรเห็นจะเย็นทรวง |



## เฉลยแบบฝึกที่ ๒.๕

### กำหนดให้เลือกไปเติม

#### ๑. เลือกกลุ่มคำนำไปเติมลงในช่องว่างของกาพย์ยานี ๑๑

#### ดอยอย่างขาง

- |     |   |   |
|-----|---|---|
| ๑.๑ | งามแดนดอยอย่างขาง<br>ทิวทัศน์น่าภิรมย์<br>อยู่ตำบลแม่มอน<br>ชาวต่าง(๒)... <i>ยี่ดื้อ</i> ...                                      | ผู้คนต่างมา(๑)..... <i>เที่ยวชม</i> .....<br>สวยงามสมคำรำลือ<br>เขาสูงชันระบือชื่อ<br>เป็นที่เข็ดหน้าชูตา   |
| ๑.๒ | สถานีเกษตรหลวง<br>ในหลวงดำริมา<br>ศึกษาและวิจัย<br>เกษตรกรรมนั่นคืองาน<br>มีโครงการมากมาย<br>ความหวังจึง(๕).. <i>ไม่สิ้น</i> .... | (๑)... <i>ชนทั้งปวง</i> .....ได้พึ่งพา<br>พัฒนาเป็นโครงการ<br>เสริมรายได้ให้(๔)... <i>ชาวบ้าน</i> .....<br>ทดแทนการทำให้สิ้น<br>เป็นทางให้ได้ทำกิน<br>เพราะพ่อหลวงทรงห่วงใย |
| ๑.๓ | บนเขาตะนาวศรี<br>อย่างขางจึง(๖)... <i>ก้าวไกล</i> ....<br>แอ้งริคล้ายกระทะ<br>ไม้ผลตระการตา                                       | ดินแดนนี้ที่ยิ่งใหญ่<br>ด้วยพระทัยเปี่ยมเมตตา<br>ดอกซากุระงาม(๗)... <i>หนักหนา</i> .....<br>มากคุณค่าให้เลือกสรร  |





๑.๔      สาลี ท้อ กวี                      สดรอเบอร์รี่หลากหลายพันธุ์  
 ไม้ดอกหลาก(๘)..**สีล้วน**.....      คาร์เนชั่นและแอสเตอร์  
                  เบญจมาศล้วนพันธุ์ดี              กุหลาบ(๙)...**หลายสี**...มีให้เจอ  
 ประทับใจจริงเออ                      หากได้เจอแม่กะนึ่ง  
                  สัมผัสธรรมชาติ                      กับอากาศหนาว(๑๐)...**เย็นจริง**....  
 ย่ำรุ่งสวาย(๑๑)...**งามยิ่ง**.....      ทะเลหมอกระลอกลง

๑.๕      เทียวชมหมู่บ้านคุ้ม                      แล้ว(๑๒)...**เดินดูม**....ไปขอบding  
 นอแลก็ยังคง                      รอเราไปเยี่ยมชมกัน  
                  อย่าลืมซื้อ(๑๓)...**ของฝาก**..มีหลายหลากให้(๑๔)...**เลือกสรร**....  
 สัตว์ลักษณะค้อยค่านัน                      ผลิตภัณฑ์ของโครงการ  
                  สินค้าหัตถกรรม                      ชาวบ้านทำของ(๑๕)...**จักสาน**....  
 มากมายหลายประการ                      เชิญทุกท่านไปเที่ยวชม

(นงเยาว์ ศรีอินทร์)



## ๒. เลือกกลุ่มคำนำไปเติมลงในช่องว่างของกาพย์ยานี ๑๑

## เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง	วิถีเลี้ยงชีวิตตน
มานะและ(๑)...อดทน.....	ไม่อับจนตลอดไป
ขยันหมั่นอดออม	ไม่ تراกตรอมลำบากใจ
อยู่อย่างวิถีไทย	จะมีใช้ใน(๒)...วันหน้า.....
ทำตามคำร่ำสอน	อย่ารีรอและลืลา
กินอยู่อย่าง(๓)...รู้ค่า.....	อีกใช้จ่ายอย่างพอดี
ประหยัดมัธยัสถ์	รู้ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
วางแผนการงานดี	(๔)..สามัคคี...ร่วมกายใจ
คนไทยทุกระดับ	นำไปปรับประยุกต์ใช้
ตามทางพอวางไว้	เพื่อคนไทยได้อยู่ดี
รอบคอบมีเหตุผล	สำนึกตนรู้(๕)...หน้าที่.....
หากทำได้ดังนี้	คือวิถีความพอเพียง

(นางเยาว์ ศรีอินทร์)





### รักษ์ภาษาไทย

๒.

ภาษาของคนไทย	เราควร(๑)... <b>ได้</b> .....อนุรักษ์
เป็นสื่อให้ประจักษ์	ความเป็นไทยในวันนี้
ภาษาเป็นสื่อ(๒)... <b>ให้</b> .....	เราเข้าใจกันได้ดี
ใช้ให้ถูก(๓)... <b>วิธี</b> .....	ตามแบบอย่างที่เราสร้างมา
ทั้งพูดอ่านและ(๔)... <b>เขียน</b> ....	อย่าผิดเพี้ยนจากตำรา
ภาษามี(๕).. <b>คุณค่า</b> .....	ควรรักษาอย่าแซะเขื่อน
เป็นเอกลักษณ์(๖)... <b>ไทย</b> ....	น่าภูมิใจหาใคร(๗)... <b>เหมือน</b> .....
ภาษาคอยขำเตือน	ความเป็นชาติไม่คลาดคลา
พ่อขุนรามท่านคิด	เริ่มประดิษฐ์เป็นต้น(๘).. <b>มา</b> .....
ภาษาจึงเป็นตรา	ว่านี่หน้าคือคนไทย
รักชาติรักภัย(๙).. <b>ภาษา</b> .....	ร่วมนำพาจรโลง(๑๐)... <b>ไว้</b> .....
เพื่อให้ภาษาไทย	อยู่คู่ชาติตราบนานเอย

(นงเยาว์ ศรีอินทร์)





๖. พวกเราเป็นนักเรียน .....  
 ขยันหมั่นฝึกปรือ .....  
 (ควรพากเพียรเรียนหนังสือ, ต้องอ่านเขียนเรียนหนังสือ)

๗. ป่าไม่มีคุณค่า .....  
 เชิญชวนท่านทั้งหลาย .....  
 (ร่วมรักษาอย่าทำลาย, คุณของป่านั้นมากมาย)

๘. ประเพณีของล้านนา .....  
 สืบสานกันเรื่อยไป .....  
 (สืบทอดมาคู่คนไทย, งามล้ำค่าคู่เชียงใหม่)

๙. พระจันทร์เด่นงามตา .....  
 เพลิดเพลินได้เอบอิง .....  
 (เจิดแจ่มฟ้านวลตาจริง, งามหนักหนาน่าชมยิ่ง)

๑๐. ประเพณีสงกรานต์ .....  
 กุศลจะเกื้อหนุน .....  
 (เชิญทุกท่านไปทำบุญ, เหล่าลูกหลานมาทำบุญ)  
 (นงเยาว์ ศรีอินทร์)





## แบบฝึกที่ ๒.๘

### แต่งเติมไปเป็นหลายวรรค

เวลา ๔๐ นาที คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

\*\*\*\*\*

แต่งกาพย์ยานี ๑๑ จำนวน ๒ หรือ ๓ วรรคต่อจากวรรคที่กำหนดไว้  
ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับและได้ใจความ (อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

#### แนวคำตอบ

- |    |  |  |
|----|--|--|
| ๑. | <p>พระคุณอันยิ่งใหญ่<br/>รักลูกตั้งดวงแด<br/>สองคือครูอาจารย์<br/>...เราควรได้ตั้งใจ....</p>       | <p>หนึ่งนั้นไซ้รักคือพ่อแม่<br/>รักแน่แท้มิแปรไป<br/>พระคุณท่านกว่าสิ่งใด<br/>...ทำความดีทดแทนคุณ....</p>        |
| ๒. | <p>โรงเรียนบ้านเหมืองแร่<br/>วิชาการก้าวหน้า<br/>นักเรียนล้วนขยัน<br/>...ใฝ่เรียนเป็นนิสัย....</p> | <p>เรามุ่งแต่พัฒนา<br/>กิจกรรมก็ก้าวไกล<br/>อีกมุ่งมั่นและตั้งใจ<br/>...มีน้ำใจนักกีฬา....</p>                   |
| ๓. | <p>คนไทยของเรานั้น<br/>เป็นเอกลักษณ์ไทย<br/>อ่อนน้อมทั้งกายใจ<br/>....ใครใครได้พบเห็น....</p>      | <p>ยามเจอกันยกมือไหว้<br/>น่าชื่นใจเมื่อพบเห็น<br/>....ฝึกเอาไว้ไม่ยากเย็น....<br/>....ต่างชื่นชมนิยมเอย....</p> |



๔. คุณครูของพวกเรา  
 กล่อมกลาเป็นเนืองนิตย์  
 ถึงแม่ศิษย์คือร้น  
 ....หวังเพียงให้ศิษยา....

ท่านคอยเฝ้าสอนสั่งศิษย์  
 ไม่เคยคิดเอื้อมระอา  
 ...ยังตั้งมั่นมิรอร่า....  
 ...มีวิชาความรู้เอย....

(นงเยาว์ ศรีอินทร์)



## เฉลยแบบฝึกที่ ๒.๕ แจ้งประจักษ์ในผลงาน

ปฏิบัติตามคำสั่งจากกาพย์ยานีในกรอบที่กำหนดให้

๑. แต่งกาพย์ยานี ๑๑ ต่อจากวรรคแรกที่กำหนดให้ จำนวน ๒ บท
๒. แต่งกาพย์ยานี ๑๑ ให้สอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ จำนวน ๒ บท

(เฉลยอยู่ในคู่มือพินิจของครูผู้สอน)



## เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน

- |      |       |
|------|-------|
| ๑. ก | ๕. ก  |
| ๒. ข | ๑๐. ก |
| ๓. ข | ๑๑. ก |
| ๔. ก | ๑๒. ก |
| ๕. ก | ๑๓. ง |
| ๖. ข | ๑๔. ง |
| ๗. ง | ๑๕. ข |
| ๘. ง |       |



### บรรณานุกรม

วิเชียร เกษประทุม. คู่มือสอบภาษาไทย ม.๑. กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา, ๒๕๕๔.

เพ็ญศรี จันทร์ดวง และคณะ. หนังสือเสริมทักษะ ท ๑๐๒ ภาษาไทย ซีรีส์ ๗. กรุงเทพฯ :

เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป, ม.ป.ป.

ฟองจันทร์ สุขยิ่งและคณะ. ภาษาไทยวรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. กรุงเทพฯ :

อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๑.

เยาวลักษณ์ ชาติสุขศิริเดช. เรียงร้อยร้อยกรอง. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๖.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.

กรุงเทพฯ : สกสค. ลาดพร้าว, ๒๕๕๒.

สำดี รักสุทธิ. สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา,

๒๕๕๔.

เสนีย์ วิลาวรรณ. แบบฝึกทักษะภาษาไทย พัฒนาทักษะภาษาเล่ม ๑. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,

๒๕๔๗.

อภิวัน นันตาและคณะ. กิจกรรมปฏิรูปการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. กรุงเทพฯ :

ประสานมิตร, ๒๕๔๖.

